

ФАКТОРИ ІМІГРАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ КАНАДИ

©2021 ІЗЮМ А. О., ШУБА М. В.

УДК 331.556.44(71)
JEL: F22; J61

Ізюм А. О., Шуба М. В. Фактори імміграційної привабливості Канади

Метою статті є визначення основних факторів імміграційної привабливості Канади. У статті наведено динаміку кількості іммігрантів, що проживали в Канаді протягом 1990–2020 рр., динаміку імміграції до Канади, основні країни походження іммігрантів, а також досліджено зміну відсоткової частки осіб, що народилися за кордоном, у загальному населенні Канади. Встановлено, що в основі канадської міграційної системи лежить пріоритет залучення людського капіталу в країну, а більшість канадських іммігрантів відбирається за системою балів, яка приймає людей з навичками, що сприятимуть розвитку економіки. Розглянуто основні програми, за якими Канада приймає мігрантів на постійне проживання: експрес-в'їзд, провінційна програма, програма сімейної міграції, візова програма для стартапів, програма доглядачів. Наведено динаміку середньої погодинної оплати праці в Канаді, динаміку індексу споживчих цін. За період 2010–2020 рр. індекс споживчих цін у Канаді зростає помірно, що комфортно як для споживачів, так і для підприємців. Досліджено позиції Канади в міжнародних рейтингах, що впливають на вибір країни проживання мігрантами. Так, у 2021 р. Канада посіла двадцяте місце в рейтингу згідно з Індексом якості життя; шосте місце – згідно з Індексом соціального прогресу та Індексом процвітання, десяте місце – згідно з Глобальним індексом миру. В останньому рейтингу Індeksu людського розвитку Канада посіла 16 місце. За Індексом політики інтеграції мігрантів у 2020 р. Канада стала четвертою країною у світі з найкращою імміграційною політикою. Визначено основні фактори імміграційної привабливості Канади, серед яких можна виділити: ліберальну міграційну політику; високий ВВП на душу населення; зростаючу середню ставку заробітної плати та низьку інфляцію; стабільно високі позиції у світових рейтингах, що виступають важливими індикаторами рівня розвитку країни та комфортного життя.

Ключові слова: імміграція, Канада, міграційна політика, імміграційна привабливість.

Рис.: 5. Бібл.: 23.

Ізюм Анжела Олександрівна – студентка факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу, кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: anzhela.izyum.1997@gmail.com

Шуба Марина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: marinashuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>

Researcher ID: https://www.researchgate.net/profile/Marina_Shuba

UDC 331.556.44(71)
JEL: F22; J61

Izium A. O., Shuba M. V. The Factors of Canada's Immigration Attractiveness

The article is aimed at defining the main factors of Canada's immigration attractiveness. The article presents the dynamics of the number of immigrants living in Canada during the 1990-2020 years, the dynamics of immigration to Canada, the main countries of origin of immigrants, as well as the change in the percentage of persons born abroad in the total population of Canada. It is determined that the Canadian migration system is based on the priority of attracting human capital to the country, and most Canadian immigrants are selected according to the points system, which accepts people with the skills that will contribute to the development of the economy. The main programs under which Canada accepts migrants for permanent residence are considered: express entry, provincial program, family migration program, visa program for startups, carers program. The dynamics of average hourly wages in Canada, dynamics of consumer price index are provided. For the period 2010-2020 consumer price index in Canada grew moderately, which is comfortable for both consumers and entrepreneurs. Also Canada's position in international rankings influencing the choice of the country of residence by migrants is studied. Thus, in 2021, Canada took the twentieth place in the ranking according to the Quality of Life Index; 6th place – according to the Social Progress Index and the Prosperity Index, tenth place – according to the Global Peace Index. Canada ranked 16th in the latest Human Development Index. According to the Migrant Integration Policy Index in 2020, Canada has become the fourth country in the world with the best immigration policy. The main factors of Canada's immigration attractiveness are defined, among which can be highlighted the following: liberal migration policy; high GDP per capita; rising average wage rates and a low inflation; consistently high positions in the world rankings, which are important indicators of the level of development of the country and comfortable life.

Keywords: immigration, Canada, migration policy, immigration attractiveness.

Fig.: 5. Bibl.: 23.

Izium Anzhela O. – Student of the Faculty of International Economic Relations and Tourism Business, Department of International Economic Relations named after Artur Golikov, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: anzhela.izyum.1997@gmail.com

Shuba Maryna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations named after Artur Golikov, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: marinashuba@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-6914>

Researcher ID: https://www.researchgate.net/profile/Marina_Shuba

У сучасному світі, що стикається з проблемою старіння населення, де країни конкурують за висококваліфікованих і талановитих працівників, є важливим дослідження факторів, що впливають на імміграційну привабливість країни. Тому дослідження досвіду Канади, яка є однією з провідних країн призначення міжнародних мігрантів, має ефективну міграційну політику та демонструє високі показники ефективності іноземних працівників та асиміляції іммігрантів в канадське суспільство, є актуальним.

Аналізу міграційної політики Канади присвячено велику кількість наукових публікацій. Так, особливості канадської міграційної політики розглянуто, наприклад, у роботах О. Малиновської [1], Р. Стаканова [2], С. Баглай [3], Ю. Приткової [4] тощо. Водночас вивченню саме основних факторів імміграційної привабливості Канади приділено недостатньо уваги.

Отже, метою статті є визначення основних факторів імміграційної привабливості Канади.

Більшість мігрантів у світі проживають у невеликій кількості країн. У 2020 р. дві третини всіх міжнародних мігрантів жили лише у 20 країнах. Однак порівняно з 2000 р. частка всіх міжнародних мігрантів, які проживають лише у 20 країнах, знизилася, що свідчить про зростання диверсифікації напрямків мігрантів. Натомість, у 53 країнах кількість міжнародних мігрантів скоротилася між 2000 і 2020 рр. Вірменія, Індія, Пакистан, Україна та Об'єднана Республіка Танзанія були серед країн, які зазнали найбільш вираженого спаду. У багатьох випадках зниження було

наслідком старіння населення мігрантів або повернення біженців і шукачів притулку до країн їх походження. Значно збільшилася кількість міжнародних мігрантів у Саудівській Аравії та Великій Британії [5].

Канада у 2020 р. займала сьоме місце серед основних країн призначення міжнародних мігрантів, а у 2020 р. опустилася на восьме місце (рис. 1).

Проте кількість мігрантів у населенні Канади продовжує збільшуватися, становлячи дедалі більшу відсоткову частку населення країни. Так, у 2000 р. частка осіб, що народилися за кордоном, у загальному населенні Канади становила близько 18%, у 2005 р. вона збільшилася майже до 19%, у 2010 р. – становила близько 20% та у 2019 р. – понад 21% [6].

На рис. 2 наведено дані щодо іммігрантів, що проживають на території Канади. За період 1990–2020 рр. кількість іммігрантів постійно зростала. І, згідно з проведеним тренд-аналізом, поступове зростання кількості іммігрантів, що проживають на території Канади, продовжиться в середньостроковій перспективі.

За останні два десятиліття привабливість Канади як імміграційного напрямку зростала. Як видно з даних рис. 3, найбільша кількість іммігрантів прибула до Канади у 2016 р. – 323,19 тис. осіб і, пори зменшення в наступних роках порівняно з цим піком, показники були вище за період до 2016 р.

Хоча кількість іммігрантів з роками збільшується, менше половини опитаних канадців вважають, що в країні занадто багато іммігрантів. Це, безумовно,

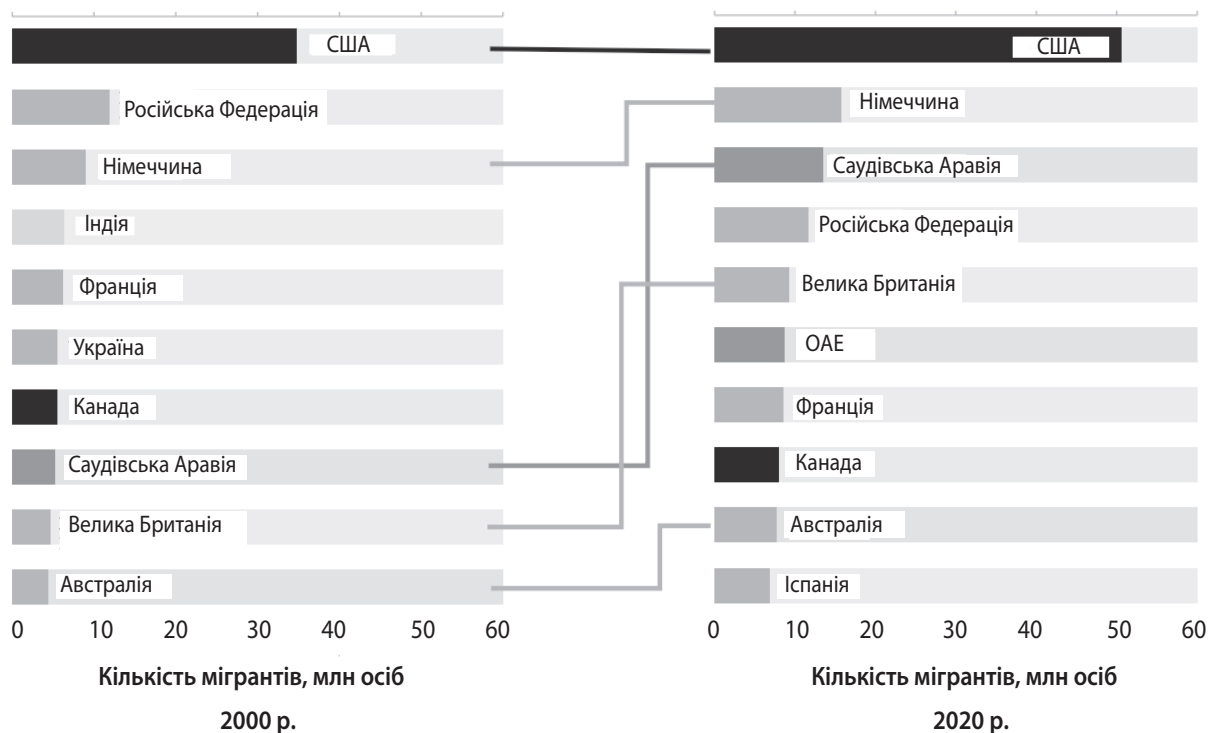


Рис. 1. Десять країн призначення з найбільшою кількістю міжнародних мігрантів, 2000 і 2020 рр.

Джерело: складено за [5].

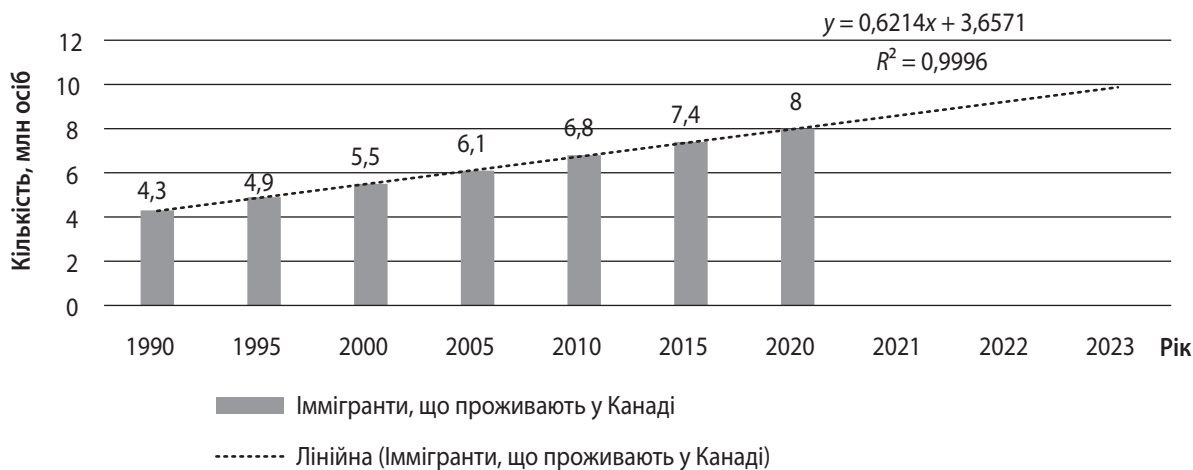


Рис. 2. Динаміка кількості імігрантів, що проживають у Канаді, 1990–2020 рр.

Джерело: складено за [7].

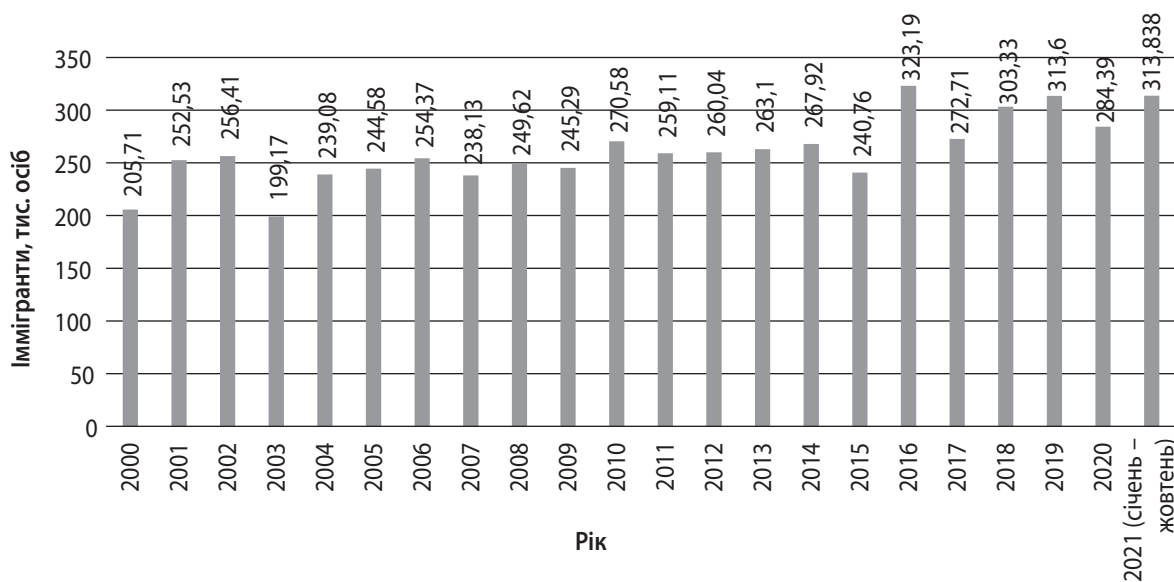


Рис. 3. Динаміка іміграції до Канади, 2000–2021 рр.

Джерело: складено за [8; 9].

позитивний аспект, оскільки у 2017 р. уряд Канади оголосив про свою мету значно збільшити кількість постійних мешканців Канади, щоб боротися зі старінням робочої сили та скороченням дорослих людей працездатного віку [8].

Канада дотримується твердого зобов'язання приймати високий рівень імігрантів для підтримки свого економічного відновлення після COVID-19. Згідно з планом рівня іміграції (*Immigration Levels Plan*) на 2021–2023 рр., Канада прагне прийняти щонайменше 401 тис. нових постійних мешканців у 2021 р., 411 тис. осіб – у 2022 р. і 421 тис. – у 2023 р. [10].

Раніше мігранти в населенні Канади походили головним чином із європейських країн, проте склад осіб, що народилися за кордоном, змінився за раху-

нок прибуття великих груп мігрантів із країн Азії. Наприклад, у 2000 р. країною походження найбільшої кількості міжнародних мігрантів, що прибули до Канади, було Сполучене Королівство, за яким слідували Китай, Індія та Італія [5]. У 2020 р. трійка найважливіших джерел нових постійних мешканців Канади – азійські країни – Індія, Китай і Філіппіни [11].

Міграційна політика Канади спрямована на впровадження стратегії підвищення конкурентоспроможності для поліпшення продуктивності, якості та гнучкості через організацію високопродуктивної системи відтворення, запровадження якої вимагає залучення висококваліфікованих робітників під час використання передових технологій за підтримки державної політики [2].

Канада була першою країною, яка запровадила міграційну систему балів у 1967 р. В основі канадської

міграційної системи лежить пріоритет залученню людського капіталу в країну, а не залученню конкретного робітника відповідно до отриманого ним запрошення на роботу. Якщо спершу канадська система фокусувалася на пропозиції праці, то далі управління кваліфікованою трудовою міграцією поступово еволюціонувало в напрямі гібридної моделі, охоплюючи міграцію попиту у вигляді підтримки імміграції з боку роботодавця або провінційного уряду, а також балансує коротко- та довготермінові політичні цілі [2].

За Індексом політики інтеграції мігрантів (*Migration Integration Policy Index*) у 2020 р. Канада стала четвертою країною у світі з найкращою імміграційною політикою. Найбільшою перевагою Канади є антидискримінаційна політика. Країна отримує найвищу оцінку завдяки своїм законам і політиці, включно з політикою мультикультуралізму, зазначеною в Канадській хартії прав і свобод [12]. Пропаганда мультикультуралізму робить Канаду унікальною країною з точки зору соціальної адаптації для майбутнього іммігранта, це також підтримує позитивні або нейтральні настрої щодо новачків серед місцевого населення.

Однією з причин канадської винятковості міграційних процесів є той факт, що більшість канадських іммігрантів відбирається за системою балів, яка приймає людей з навичками, що сприятимуть розвитку економіки. Система балів використовується, щоб обмежити імміграцію до такої кількості осіб, які зможуть сприяти процвітанню економіки без заміщення внутрішніх працівників. Щороку Федеральний уряд Канади оголошує про заплановану кількість іммігрантів, які будуть прийняті наступного року за погодженням з провінціями, з метою мінімізації будь-якого негативного впливу імміграції [13].

Зараз Канада приймає людей на постійне проживання за трьома основними категоріями: незалежні, або економічні, іммігранти, іммігранти сімейного класу та біженці. Основними програмами є [14]:

- ✦ *Експрес-в'їзд* – це онлайн-система, яка використовується для управління заявками на резидентство для кваліфікованих працівників.
- ✦ *Провінційна програма* – дозволяє провінційній і територіальній владі відбирати та приймати іммігрантів за своїми критеріями відповідно до місцевих потреб.
- ✦ *Програма сімейної міграції*. Канадське імміграційне законодавство покликане відображати пріоритет сімейного возз'єднання через кілька напрямків, які має програма. Дана програма має один загальний принцип – спонсорувати чи утримувати своїх родичів, щоб вони стали постійними мешканцями Канади.
- ✦ *Візова програма для стартапів* націлена на підприємців-іммігрантів, які мають навички та потенціал для створення бізнесу в Канаді,

який є інноваційним, може створити робочі місця для канадців та спроможний конкурувати на глобальному рівні.

- ✦ *Програма доглядачів* дає можливість іммігрувати, надаючи догляд за дітьми, літніми людьми або тими, хто має медичні потреби.

Окрім можливостей подати заявку на постійне проживання, існує також безліч способів тимчасово прибути до Канади як турист, робітник чи студент.

Пропонуємо розглянути фактори, що, на нашу думку, впливають на імміграційну привабливість Канади. Канада входить до країн-лідерів за показником ВВП на душу населення. У 2020 р. вона увійшла до двадцяти країн з найвищим рівнем ВВП на душу населення – 43241,62 дол. США [15].

Важливим фактором, що впливає на вибір потенційного мігранта, є заробітна платня. Середня годинна оплата праці у 2020 р. у Канаді склала 21,84 дол. США за годину (рис. 4), демонструючи зростання з 2016 р.

Індекс споживчих цін є одним із найважливіших показників, що характеризує інфляційні процеси в економіці країни, а отже, для мігрантів – це дуже важливий показник. На рис. 5 наведено динаміку індексу споживчих цін у Канаді. Дані рис. 5 свідчать про низьку інфляцію, що є комфортним і для споживачів, і для підприємців. І при цьому дозволяє економіці розвиватись.

Numbeo – найбільша у світі база даних про вартість життя – розраховує індекси вартості життя та складає відповідні рейтинги країн за вартістю життя. Так, наприклад, *Cost of Living Plus Rent Index* (Індекс вартості життя плюс оренда) – це відносний показник цін на споживчі товари, включно з продуктами харчування, ресторанами, транспортом і комунальними послугами, а також з орендною платою. За основу було взято місто Нью-Йорк. Наприклад, якщо для міста індекс вартості життя дорівнює 120, це означає, що, за оцінками Numbeo, воно на 20% дорожче, ніж у Нью-Йорку. Такий рейтинг допомагає зрозуміти, в якій країні жити найдорожче, а в якій – дешевше, що, звичайно, також впливає на імміграційну привабливість країни [18].

У 2021 р., згідно з *Cost of Living Plus Rent Index*, Канада займала 29 позицію зі 139 країн з показником 52,12. Якщо розглянути інші країни призначення з найбільшою кількістю міжнародних мігрантів (див. рис. 1), то Австралія, наприклад, оцінюється Numbeo як дорожча країна – вона займає десяте місце з показником 62,28, США – вісімнадцяте місце (57,21), Франція – двадцяте місце (55,38). А ось вартість життя та оренда в Німеччині та Саудівській Аравії дешевші – тридцять друге (51,04) та шістьдесят восьме місце (31,64) відповідно [18].

Numbeo також є глобальною базою даних про якість життя, яка містить інформацію про якість

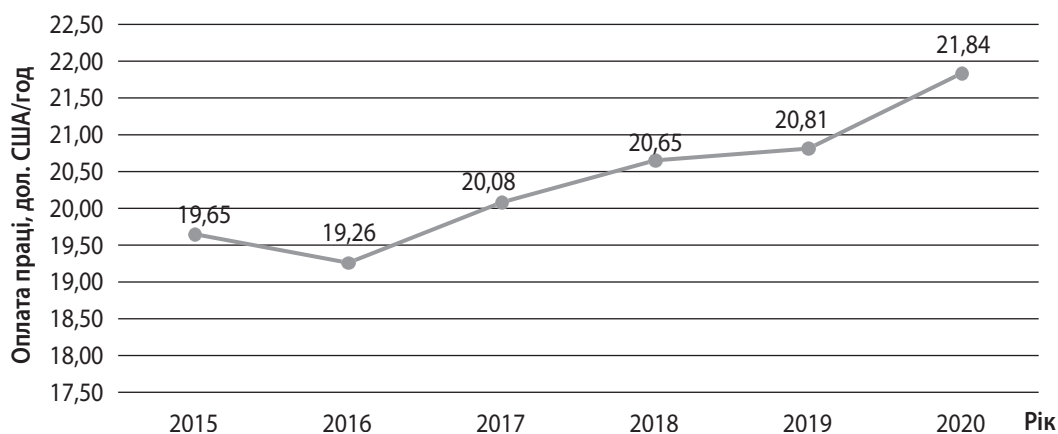


Рис. 4. Динаміка середньої погодинної оплати праці в Канаді, 2015–2020 рр.

Джерело: складено за [16].

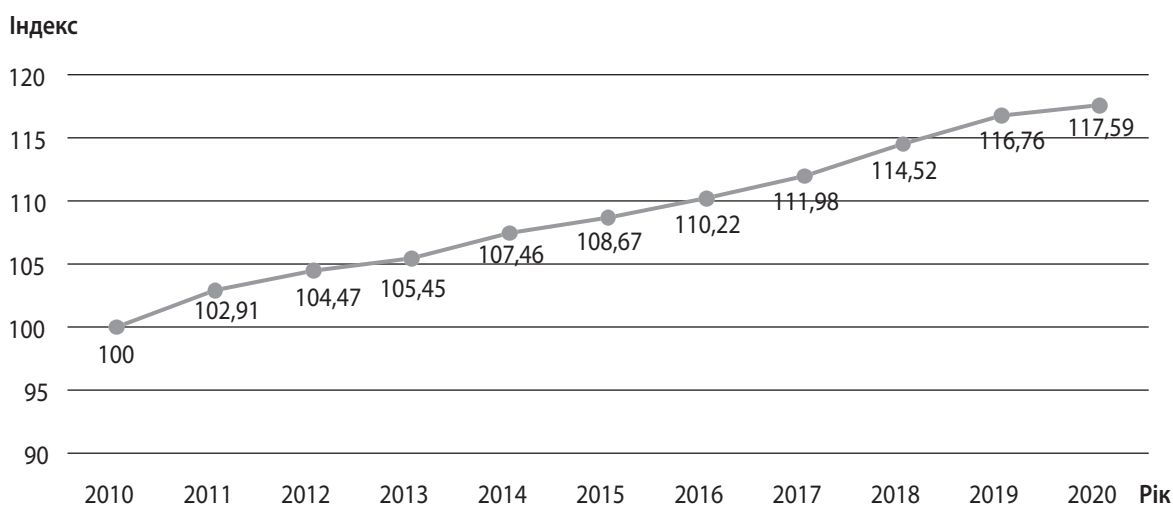


Рис. 5. Динаміка індексу споживчих цін, 2010–2020 рр.

Джерело: складено за [17].

життя, включно з показниками житла, рівня злочинності та якості охорони здоров'я, серед багатьох інших статистичних даних. У 2021 р. Канада посіла двадцяте місце за рейтингом згідно з Індексом якості життя (*Quality of Life Index*) з 83 країн [18].

Для вимірювання якості життя в країнах – членах ОЕСР застосовується Індекс кращого життя (*Better Life Index*). Він створений для того, щоб можна було дослідити деякі основні фактори (такі, як освіта, житлові умови, навколишнє середовище тощо), від яких залежить добробут у країнах – членах ОЕСР. Загалом багато показників добробуту Канади дуже високі щодо більшості інших країн, наведених у рейтингу Індексу кращого життя. Жителі Канади більш задоволені своїм життям, ніж у середньому країни – члени ОЕСР. Коли респондентів попросили оцінити їх загальну задоволеність життям за шкалою від 0 до 10 балів, канадці в середньому дали їй оцінку 7,4 балів, що перевищує середній показник серед країн – членів ОЕСР, який дорівнює 6,5 балів [19].

Серед індексів і рейтингів, що, на наш погляд, впливають на імміграційну привабливість Канади, варто також розглянути Індекс людського розвитку, Індекс соціального прогресу, Індекс процвітання, Глобальний індекс миру тощо.

Індекс людського розвитку (ІЛР) є підсумковим показником середніх досягнень у ключових вимірах людського розвитку: довге та здорове життя, знання та гідний рівень життя. В останньому рейтингу Індексу людського розвитку за 2020 р. Канада посіла 16 місце (індекс склав 0,929, поступово поліпшуючись з 0,850 у 1990 р.) [20].

Індекс соціального прогресу у 2021 р. оцінює 168 країн за рівнем соціального прогресу. Укладачі об'єднують 53 індикатори соціальних та екологічних результатів, щоб підрахувати загальний бал для цих країн на основі рівнів оцінки, які включають показники охорони здоров'я, безпеки, освіти, технологій, прав тощо. Хоча існує чітка кореляція між рівнем економічного розвитку та соціальним прогресом,

взаємозв'язок істотно різниться. Група доходів країни часто не відповідає її рівню соціального прогресу, особливо в країнах із середнім і нижчим рівнем доходу. При складанні рейтингу країни групуються від найвищого до найнижчого соціального прогресу на шість рівнів – від рівня 1 до рівня 6. Канада входить до першого рівня, займаючи шосте місце, поступаючись за індексом соціального прогресу лише Норвегії, Фінляндії, Данії, Ісландії та Швейцарії [21].

Рейтинг згідно з Індексом процвітання (*The Legatum Prosperity Index*) ранжує 167 країн світу за 300 індикаторами, що дозволяє створити достатньо повну картину економічного, інституційного та соціального добробуту держави. У 2021 р. Канада зайняла шосте місце, що свідчить про високий рівень добробуту в країні [22].

Відчуття безпеки та мир усередині країни також служать показником, за яким мігранти приймають рішення про імміграцію. Глобальний індекс миру (*Global peace index*) вимірює стан миру в трьох сферах: рівень соціальної безпеки, масштаби триваючих внутрішніх і міжнародних конфліктів і ступінь мілітаризації. У 2021 р. Канада залишається наймирнішою країною в регіоні та займає 10-е місце у світі – одна з двох неєвропейських країн у першій десятці [23].

Отже, привабливість Канади для мігрантів формується під дією багатьох факторів:

- ✦ ліберальна міграційна політика;
- ✦ високий ВВП на душу населення та приналежність Канади до країн з найвищим ВВП на душу населення у світі;
- ✦ зростаюча середня ставка заробітної платні;
- ✦ помірне зростання споживчих цін, що дає можливість планувати покупки та робити заощадження, не переймаючись тим, що накопичення знеціняться;
- ✦ приналежність Канади до найбезпечніших країн світу;
- ✦ стабільно високі позиції у світових рейтингах (наприклад, рейтингу глобального індексу миру, індексу людського розвитку, індексу соціального прогресу, індексу процвітання тощо), що виступають важливими індикаторами рівня розвитку країни та комфортного життя.

Досвід Канади свідчить про важливість розробки національної міграційної політики, яка є як комплексною, так і довгостроковою. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.
2. Стаканов Р. Д. Міграційна система Канади як приклад розвитку міграційної системи, що базується

- на пропозиції робочої сили. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 4. С. 14–19. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/9_2017/04.pdf
3. Baglay S. Is Canada a Model for Compassionate Migration Policy? In: *Compassionate Migration and Regional Policy in the Americas*. London: Palgrave Macmillan, 2017. P. 193–216.
4. Prytkova Yu. I. Foreign Experience of Regulation of Migration Processes by the Example of the Migration Policy of Canada. *European Research Studies Journal*. 2017. Vol. 20. Iss. 3A. P. 134–142. URL: <https://www.ersj.eu/dmdocuments/2017-xx-3-a-9a.pdf>
5. International Migration 2020 Highlights. URL: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2020_international_migration_highlights.pdf
6. Доклад о миграции в мире 2020. URL: https://publications.iom.int/system/files/pdf/final-wmr_2020-ru.pdf
7. Migration Data Portal. Total number of international migrants in Canada. URL: https://migrationdataportal.org/data?cm49=124&focus=profile&stock_abs_&t=2020
8. Number of immigrants in Canada from 2000 to 2020. URL: <https://www.statista.com/statistics/443063/number-of-immigrants-in-canada/>
9. Sean Fraser prepared to increase Canada's immigration levels even as 46,000 immigrants landed in October. URL: <https://www.cicnews.com/2021/11/sean-fraser-prepared-to-increase-canadas-immigration-levels-1119662.html#gs.k6v6t5>
10. Canada Immigration Levels Plan 2021–2023. URL: <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/news/notices/supplementary-immigration-levels-2021-2023.html>
11. Annual Report to Parliament on Immigration 2020. URL: <https://www.canada.ca/content/dam/ircc/migration/ircc/english/pdf/pub/annual-report-2020-en.pdf>
12. Canadian immigration policy ranked among top five in the world. URL: <https://www.cicnews.com/2020/12/canadian-immigration-policy-ranked-among-top-five-in-the-world-1216520.html#gs.e16185>
13. Six selection factors – Federal Skilled Worker Program (Express Entry). URL: <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/express-entry/eligibility/federal-skilled-workers/six-selection-factors-federal-skilled-workers.html>
14. Immigrate to Canada. URL: <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada.html>
15. Canada GDP per capita. URL: https://datacommons.org/tools/timeline#&place=country/CAN&statsVar=Amount_EconomicActivity_GrossDomesticProduction_Nominal_PerCapita
16. Average weekly earnings, average hourly wage rate and average usual weekly hours by union status, annual. URL: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=1410013401>
17. Consumer price index (2010 = 100) – Canada. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL?end=2020&locations=CA&start=2014>
18. Numbeo. URL: <https://www.numbeo.com/cost-of-living/>

19. OECD Better Life Index. URL: <https://www.oecdbetter-lifeindex.org/ru/countries/canada-ru/>
20. United Nations Development Programme. Human Development Reports. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/latest-human-development-index-ranking>
21. Social Progress Index. URL: <https://www.social-progress.org/index/global/results>
22. The Legatum Prosperity Index. URL: <https://www.prosperity.com/rankings>
23. Global peace index. URL: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2021/06/GPI-2021-web-1.pdf>

REFERENCES

- "Annual Report to Parliament on Immigration 2020". <https://www.canada.ca/content/dam/ircc/migration/ircc/english/pdf/pub/annual-report-2020-en.pdf>
- "Average weekly earnings, average hourly wage rate and average usual weekly hours by union status, annual". <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=1410013401>
- Baglay, S. "Is Canada a Model for Compassionate Migration Policy?" In *Compassionate Migration and Regional Policy in the Americas*, 193-216. London: Palgrave Macmillan, 2017.
- "Canada GDP per capita". https://datacommons.org/tools/timeline#&place=country/CAN&statsVar=Amount_EconomicActivity_GrossDomesticProduction_Nominal_PerCapita
- "Canada Immigration Levels Plan 2021-2023". <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/news/notices/supplementary-immigration-levels-2021-2023.html>
- "Canadian immigration policy ranked among top five in the world". <https://www.cicnews.com/2020/12/canadian-immigration-policy-ranked-among-top-five-in-the-world-1216520.html#gs.e16185>
- "Consumer price index (2010 = 100) - Canada". <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL?end=2020&locations=CA&start=2014>
- "Doklad o migratsii v mire 2020" [World Migration Report 2020]. https://publications.iom.int/system/files/pdf/final-wmr_2020-ru.pdf
- "Global peace index". <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2021/06/GPI-2021-web-1.pdf>
- "Immigrate to Canada". <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada.html>
- International Migration 2020 Highlights. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesa_pd_2020_international_migration_highlights.pdf
- "Migration Data Portal. Total number of international migrants in Canada". https://migrationdataportal.org/data?cm49=124&focus=profile&i=stock_abs_&t=2020
- Malynovska, O. A. *Mihratsiina polityka: hlobalnyi kontekst ta ukraïnski realii* [Migration Policy: Global Context and Ukrainian Realities]. Kyiv: NISD, 2018.
- "Number of immigrants in Canada from 2000 to 2020". <https://www.statista.com/statistics/443063/number-of-immigrants-in-canada/>
- Numbeo. <https://www.numbeo.com/cost-of-living/>
- "OECD Better Life Index". <https://www.oecdbetterlifeindex.org/ru/countries/canada-ru/>
- Prytkova, Yu. I. "Foreign Experience of Regulation of Migration Processes by the Example of the Migration Policy of Canada". *European Research Studies Journal*, vol. 20, iss. 3A (2017): 134-142. <https://www.ersj.eu/dmdocuments/2017-xx-3-a-9a.pdf>
- "Sean Fraser prepared to increase Canada's immigration levels even as 46,000 immigrants landed in October". <https://www.cicnews.com/2021/11/sean-fraser-prepared-to-increase-canadas-immigration-levels-1119662.html#gs.k6v6t5>
- "Six selection factors - Federal Skilled Worker Program (Express Entry)". <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/express-entry/eligibility/federal-skilled-workers/six-selection-factors-federal-skilled-workers.html>
- "Social Progress Index". <https://www.socialprogress.org/index/global/results>
- Stakanov, R. D. "Mihratsiina systema Kanady yak pryklad rozvytku mihratsiinoi systemy, shcho bazuietsia na propozytsii robochoi syly" [Canada Migration System as an Example of Demand-Based System Development]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, iss. 4 (2017): 14-19. http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/9_2017/04.pdf
- "The Legatum Prosperity Index". <https://www.prosperity.com/rankings>
- "United Nations Development Programme. Human Development Reports". <http://hdr.undp.org/en/content/latest-human-development-index-ranking>